

С. П. Фурман

Отроків

ОТРОКІВ – село Кам'янець-Подільського (до липня 2020 – Новоушицького) району Хмельницької області. У серпні 2015 Отроків. сільс. раду з селами Антонівка, Кружківці, Тимків, Хворосна зараховано до Новоушиц. селищ. громади. О. знаходиться на малій р. Отроківка (на Зх. від села впадає в Ушицю, бас. Дністра), за 100 км від обл. центру, 75 км від м. Кам'янець-Подільський, 18 км від смт Нова Ушиця та 32 км від залізнич. ст. Дунаївці. Площа 1,64 км². За переписом насел. 2001, проживали 557 осіб; станом на 1 січня 2021 – 383 особи; переважно українці. На отроків. землях знайдено кам'яні скребки, наконечники до стріл, проколки епохи мезоліту й артефакти черняхів. культури. На думку дослідників, у давньорус. період тут виник скел. православ. монастир, а у литов. добу був замок. О. вперше згадується у писем. джерелах 17 ст. За однією з легенд, назва походить від 3-х хлопців-отроків, які першими оселилися в цій місцевості. Тривалий час село перебувало під владою Польщі. 1672–99 – під контролем Осман. імперії. 1736 Миньковец. ключ (разом з О.; див. Миньківці) купив польс. магнат В. Мархоцький. Після 2-го поділу Польщі 1793 село відійшло до Рос. імперії. 1793–96 – у складі Поділ. намісництва; 1797–1925 – Поділ. губ.; 1795–1923 – Ушиц. (Новоушиц.) пов. Від кін. 18 ст. до 1923 О. належав до Миньковец. волості. 1885 було 85 дворів, проживали 573 особи. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. 1923–30 – у складі Кам'янець., червень–вересень 1930 – Проскурів. округ; 1932–37 – Вінн., 1937–54 – Кам'янець-Поділ., від 1954 – Хмельн. обл.; 1923–31, 1935–59 – Миньковец., 1931–35, 1959–62, 1965–2020 – Новоушиц., 1962–65 – Дунаєвец., від 2020 – Кам'янець-Поділ. р-нів. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. Від липня 1941 до березня 1944 – під нім. окупацією. В О. – заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури; фельдшер. пункт. 2008 засн. фестиваль «Отроків». Є джерела мінерал. вод, які вживають для профілактики нирк. захворювань. Від 2000 як об'єкт природно-заповід. фонду місц. значення охороняють Отроків. дендропарк (1,3 га). Збереглися 2 штучні середньовічні печери-гrotи. Пам'ятки архітектури місц. значення: Параскев. церква, комплекс споруд садиби графа І. Сцибор-Мархоцького (садиб. будинок, флігелі, стайні, мури огорожі), арка до парку (усі – 19 ст.).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Гандзюк С. Отроків. До кращого життя. Дрогобич, 2008;
2. Шпаковський С. М. Маєтки (палацово-паркові ансамблі Новоушиччини): історія і сучасний стан // Маєток: Наук.-краєзн. зб. Держ. істор.-культур. заповідника «Самчики». Вип. 3. Самчики, 2011;
3. Петраш І. В., Шпаковський С. М., Климчук В. В. Новоушиччина: історія у пам'ятках. Хм., 2018.

Бібліографічний опис:

Отроків / С. П. Фурман // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-77477>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).